

Vraag van mevrouw Nahima Lanjri aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, toegevoegd aan de minister van Justitie, over "het sociaal tarief voor gas en elektriciteit" (nr. 9488) – 27/03/2012

02.01 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, we weten al dat heel wat gezinnen het moeilijk hebben om hun energierekening te betalen. Het gaat dan niet alleen over mensen die moeten rondkomen met een leefloon, want uit recente cijfers, onder meer van de VVSG, blijkt dat steeds meer werkende gezinnen – mensen die werken maar een laag inkomen hebben – ook niet rondkomen. Van de 87 000 gezinnen in Vlaanderen gingen 37 000 klanten naar het OCMW. Dat gaat niet enkel om mensen die een leefloon hebben, maar even goed over werkenden. Voor elektriciteit waren er dat 3 000 meer dan het jaar voordien, voor aardgas was het 33 % meer dan in 2010. Eind vorig jaar werd bij 24 410 gezinnen een budgetmeter geplaatst. We zien dus dat het een groot probleem vormt, dat heel wat mensen in de problemen geraken door de hoge energiekosten.

We hebben een sociaal tarief voor de mensen die daaronder ressorteren en een leefloon kunnen genieten. Zij krijgen enig soelaas, maar dat geldt niet voor iedereen. Het is enkel voor mensen die afhankelijk zijn van het OCMW.

Andere gedropte klanten, de werkenden, zoals ook uit de cijfers van de VVSG blijkt, vallen eigenlijk uit de boot.

Uit een krantenartikel bleek ook dat het sociaal tarief soms niet lager is dan het gewone tarief.

Ik heb de volgende vragen.

- (1) Zijn het sociaal tarief en de effecten ervan al geëvalueerd? Wat was de recentste evaluatie? Wat zijn de resultaten en eventuele aanbevelingen? Wat wilt u daaraan eventueel veranderen?
- (2) Bent u er voorstander van om het sociaal tarief uit te breiden naar nieuwe categorieën van gerechtigden? Aan welke gerechtigden denkt u, zeker nu we in de cijfers van de VVSG zien dat ook heel wat werkenden het moeilijk hebben om de energiefactuur te betalen? Het gaat om bijna een derde of zelfs meer dan een derde van de gezinnen in Vlaanderen.
- (3) Welke maatregelen kunnen worden genomen om te vermijden dat zo veel mensen worden uitgesloten van gas en elektriciteit of het alvast moeilijk hebben om de factuur te betalen?
- (4) De automatische toekenning van de sociale maximumprijzen is wel een goede stap vooruit, maar sommige categorieën vallen nog steeds uit de boot. Zijn daarvoor oplossingen mogelijk?
- (5) Welke aanpassingen stelt u voor opdat het sociaal tarief in alle omstandigheden het goedkoopste zou zijn, nu en in de toekomst? Momenteel onderzoekt de CREG tweejaarlijks de tarieven en stemt ze het sociaal tarief hierop af. Bent u er voorstander van dat de CREG op regelmatige basis de prijzen evalueert en afstemt op de marktprijzen, zodat de prijzen op tijd dalen ten opzichte van de marktprijzen, want dat is nu niet altijd het geval?
- (6) Ten slotte, de regio's vormen een belangrijke partner bij de bestrijding van armoede. Dat is eigenlijk een bevoegdheid die de regio's toekomt. Is er overleg met de Gemeenschappen over deze problematiek? Zo ja, wat zijn de verwezenlijkingen van

dit overleg tijdens deze legislatuur? Wat wil u op federaal niveau nog doen om mensen uit de energiearmoede te halen?

02.02 Minister Johan Vande Lanotte: Mevrouw de voorzitter, ik zal de vragen proberen één voor één te beantwoorden.

Zijn het sociaal tarief en de effecten ervan al geëvalueerd?

Eigenlijk is het antwoord neen. Dat is een beetje simplistisch gezegd, maar eigenlijk is de grootste inspanning van de jongste jaren vooral om de automatische toekenning zo goed mogelijk te laten gebeuren. De inspanningen van de meeste mensen die daarmee bezig zijn, concentreren zich op dat punt. Hoe kunnen we dat zo goed mogelijk doen? U weet dat deze sector een beetje vooroploopt inzake de automatische toekenning. Daarvoor worden de grootste inspanningen geleverd.

De inspanningen zijn vrij belangrijk, omdat 600 000 mensen moeten worden gevolgd, waarbij de automatisering ook haar grenzen kent. Ik geef u een voorbeeld. Het volstaat dat een man en een vrouw samenwonen, de man heeft een bepaald statuut die hem toelating geeft tot het sociaal tarief, de vrouw heeft dat niet, maar het abonnement staat op naam van de vrouw. Dan moet men dat eigenlijk manueel gaan bekijken. Van de 600 000 mensen die recht hebben op een sociaal tarief, meen ik dat ongeveer 400 000 automatisch worden opgenomen. Tweehonderdduizend mensen, of een derde, worden nog door de leveranciers gecheckt. Daarbij wordt gekeken of alles wel juist is, of er niemand extra is. Zelfs de kleine spelers hebben een vrij groot personeelsbestand om dat tarief te kunnen toekennen, omdat het automatisch moet gebeuren.

Dat is dus het belangrijkste thema. De evaluatie van de effecten is eigenlijk geen prioriteit geweest.

Ook een uitbreiding van het systeem staat momenteel niet ter discussie. We hebben op dit moment geen voorstellen gedaan. U vraagt aan welke categorieën we denken, maar op dit moment denken we niet echt aan veel categorieën. Nogmaals, de hoofdbedoeling is om de 600 000 mensen die recht hebben op het sociaal tarief, zo vlug mogelijk te beleveren.

U vraagt welke maatregelen kunnen worden genomen om te vermijden dat zo veel mensen worden uitgesloten. Dat is natuurlijk een zeer algemene vraag. We hebben de maatregelen die de regering op 12 maart heeft genomen, zoals het bevriezen van de prijzen, tenzij ze dalen door de indexering. Tegelijkertijd vragen we ook aan de OCMW's dat ze de markt laten werken. Ook dat gebeurde niet. Nogal wat mensen worden uitgesloten, die jarenlang bij een te dure maatschappij zijn aangesloten. Zodra ze contact hebben met mensen, proberen ze over te schakelen naar goedkopere leveranciers, als het niet naar Eandis of Infrac is, voor de gedropte klanten.

Ik denk dat we ook de prijs voor de gedropte klanten eens goed moeten bekijken. Men moet vermijden dat gedropte klanten plots de allergeodkoopste prijzen betalen, want op die manier gaat men eigenlijk vragen om gedropt te worden, als men niet oplet. Tegelijkertijd zijn er in die formule misschien wel wat problemen gesloten. Die formule is een aantal jaren of een jaar geleden vastgelegd. Ik heb dat nog niet bekeken, maar ik weet dat er vragen zijn, omdat men nu de drie hoogste gemiddelde tarieven neemt voor de gedropte klanten.

Dat is redelijk hoog. Misschien zou men die wat lager kunnen nemen. Men moet er echter ook voor zorgen dat de gedropte klanten zich daaraan niet vasthechten.

U signaleert dat als men het sociaal tarief geniet en ook gedropte klant is, men er soms voordeel bij heeft niet te gaan werken omdat men dan het sociaal tarief krijgt. Dat moet ik bekijken. Ik denk niet dat veel mensen om die reden al dan niet gaan werken. Er zijn ook veel mensen die proberen bij de gedropte klanten te blijven, omdat er een perfecte budgetcontrole is. Er is een meter en men weet waar men staat.

De discussie over de gedropte klanten is vrij veelzijdig. Er is het aspect van de prijs. Hoeveel betalen zij? Ik denk dat daaraan iets kan worden gewijzigd. Hoelang mogen zij daarin blijven? De OCMW's zullen vaak zeggen dat zij daarin moeten blijven, want het is natuurlijk een perfecte budgetcontrole. Dat klinkt scherp, maar het is een budgetcontrole. Men verbruikt veel minder energie wanneer men bij de gedropte klanten zit, want er is een soort externe controle met de meters.

U noemt het een soort werkloosheidsval dat men dan een sociaal tarief krijgt, en niet wanneer men als gedropte klant gaat werken. Dat is een beetje kort door de bocht. Men heeft dan wel geen recht op het sociaal tarief, maar men kan nog altijd proberen het goedkoopste tarief te krijgen. Daarbij moeten de OCMW's proberen te helpen. Men vergeet immers vaak dat het sociaal tarief gewoon het goedkoopste tarief op de markt is. Aan het distributietarief kan men natuurlijk niets doen. Dat is een voordeel, maar de energie zelf kan men op de markt perfect vinden.

U zegt dat leefloners buiten de automatische toekenning vallen. Dat werd al eens gevraagd. Dat is niet zo, die zitten daarin. Het is wel zo dat de automatisering moeilijker is, aangezien het om gedecentraliseerde bestanden gaat. Zij vallen echter onder de automatische toepassing. Eén categorie valt er niet onder, met name de huurders van de sociale huisvestingsmaatschappijen. De facturen blijven immers vaak bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. De automatische toekenning gaat niet, want er is geen *matching* van gegevens mogelijk. Een huurder bij een sociale huisvestingsmaatschappij is vaak geen klant bij een elektriciteitsmaatschappij. Dat moet dus worden aangevraagd, want de huisvestingsmaatschappij is zelf klant.

Leefloners vallen wel degelijk onder de automatische toekenning.

Ik denk dat ik niet akkoord ga wanneer u zegt dat de CREG tweejaarlijks de tarieven evalueert voor de sociale tarieven. Ik denk dat ze dat om de drie maanden publiceert. U zegt tweejaarlijks. Eigenlijk bepaalt de wet dat dit bij ministerieel besluit om de drie maanden moet gebeuren en ik stel vast dat dit niet gebeurt. Ik heb dat gevraagd en de CREG heeft daarop geantwoord dat ze het om de drie maanden publiceert. Elke drie maanden wordt het sociaal tarief geactualiseerd. Dat zegt de CREG. Ik wil het nog eens vragen, maar dat heeft zij gezegd.

De wet zegt om de drie maanden, bij ministerieel besluit. Het is de minister van Economie die dat hoort te doen. Ik heb gevraagd waarom ik dat niet moet doen. Daarop heeft zij geantwoord dat de CREG dit om de drie maanden publiceert en dat de leveranciers daarvan worden verwittigd.

Ik mag daarover sowieso niet beslissen; het is de CREG die moet onderzoeken wat het goedkoopste tarief op de markt is. Normaal gezien zouden we een ministerieel besluit moeten nemen, maar dat gebeurt blijkbaar niet. Ik heb gevraagd of ik iets moest tekenen vóór 1 april, maar ik kreeg als antwoord dat dit eigenlijk nooit gebeurt; het wordt gewoon gepubliceerd. Zij hebben mij wel bevestigd dat het om de drie maanden wordt geactualiseerd. Ik vond dat een vreemde situatie, want de wet zegt duidelijk dat er een besluit moet zijn. Dat gebeurt dus niet, ze publiceren het gewoon. Uiteraard ben ik er voorstander van dat dit driemaandelijks gebeurt, want het staat in de wet.

Hebben we al veel contacten met de regio's gehad? Niet zo veel. Veel weet ik daarover niet, ik ben slechts vanaf december met deze zaken bezig, maar ik zou liegen als ik zeg dat we al veel tijd hebben gehad om de contacten te intensifiëren. Dat zal na de paasvakantie wel gebeuren. De begroting, de begrotingscontrole en nog een aantal andere dingen hebben dat nog niet echt mogelijk gemaakt. We hebben bij de aanvaarding van de nota van 12 maart wel contacten met mensen uit de kabinetten van de Gewesten gehad om ze te informeren. U weet dat onder andere in de nota staat dat aan de Gewesten wordt gevraagd om de netverliezen niet via de distributienettarieven maar wel via de leveranciers aan te rekenen, wat een zekere prijsdaling zou betekenen, zoals ook bij het transport gebeurt. Daarover is gesproken met de Gewesten, die dat nu aan het bekijken zijn.

02.03 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de minister, ik weet dat er al heel wat gebeurt, maar er moet toch nog eens worden bekeken waar verbeteringen mogelijk zijn.

Men zegt dat het om de drie maanden wordt gepubliceerd. Ik had begrepen en gelezen dat men het pas om de twee jaar doet. Ik ben blij dat u het zult controleren. Ik zeg niet dat men altijd uw toestemming moet vragen, maar er moet minstens worden nagekeken of dit het afgelopen jaar ook is gebeurd. Dat is gemakkelijk na te gaan in het *Belgisch Staatsblad*.

Ik heb niet over een werkloosheidsval gesproken, maar ik heb wel gezegd dat mensen die werken in principe nog niet bij het OCMW zijn aangesloten. Pas wanneer zij gedropt worden of de energiefactuur niet kunnen betalen, komen ze bij het OCMW terecht en komen zij te weten hoe zij een goedkoper tarief kunnen krijgen door de prijzen te vergelijken. Dan is het kalf echter al vaak verdronken en hebben de facturen zich al opgestapeld.

Ik vraag mij af of de OCMW's en de provincies een preventieve rol kunnen spelen in de sensibilisering en het aanbieden van het goedkoopste tarief voordat de gezinnen in de problemen komen.

Ik heb vastgesteld uit de recente cijfers van de VVSG dat 37 000, bijna de helft van de 90 000 Vlaamse gezinnen, in de problemen komen. Dat is niet meer normaal. Wij hebben het hier niet meer alleen over leefloners, maar over een veel ruimere groep die blijkbaar nog altijd niet weet hoe men dat moet doen.

U wil nu vooral aandacht aan de automatisering besteden. Ik denk dat er ook voor de sociale huurders een zekere automatisering kan komen. De huisvestingsmaatschappijen hebben de gegevens van de sociale verhuurders. Daar zou men via samenwerking ook de automatische toekenning moeten kunnen geven omdat zij die gegevens hebben.

02.04 Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mevrouw Lanjri, ik heb veel sympathie voor uw bezorgdheid ter zake, maar deze vraag is drie weken geleden al

aan de staatssecretaris voor Energie gesteld. Het is een beetje stom om elke problematiek twee of drie keer in de commissie te bespreken en daarmee onze agenda nodeloos te belasten. De vraag is gesteld. U kunt het antwoord in het verslag lezen.

02.05 Nahima Lanjri (CD&V): Ik heb deze vraag op 13 februari ingediend. Ik weet niet wat er dan is misgelopen.

De **voorzitter**: Ze is naar deze commissie verwezen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.